

ISSN 0038-5972

СОБРЕМЕННОСТ

2
2008

СОДРЖИНА

КНИЖЕВНИ ДИЈАЛОЗИ

- Гакомо СКОТИ
ПОВТОРНО СВОЈАТА ЛУБОВ
Ќ ЈА ПОДАРИВ НА МАКЕДОНИЈА 7
Разговорот го водеше Тихана Прешњак

ТВОРЕЧКА ЛАБОРАТОРИЈА

- Петре БАКЕВСКИ
СТОБИ 14
- Никола КОЧОВСКИ
БЕЗ ТАТКОВИНА 38
- Горан АНЧЕВСКИ
СВЕЗДЕНАТА ЛУБОВ НА НЕВЕН ПЕЈКО 45

ИНТЕРПРЕТАЦИИ

- Васил ТОЦИНОВСКИ
КНИГАТА „ЗОШТО МАКЕДОНИЈА ТРЕБА ДА БИДЕ
СЛОБОДНА И НЕЗАВИСНА“ НА ЛУБЕН ДИМИТРОВ 48
- Душко КРСТЕВСКИ
МОТИВОТ НА ЧУМАТА ВО ФОЛКЛОРОТ И НЕГОВАТА
РЕФЛЕКСИЈА ВО СОВРЕМЕНАТА
МАКЕДОНСКА ЛИТЕРАТУРА 60
- Славчо КОВИЛОСКИ
СТО ГОДИНИ ОД МЛАДОТУРСКАТА РЕВОЛУЦИЈА:
ШТО ДОБИ МАКЕДОНИЈА СО НЕА, А ШТО ЗАГУБИ? 72
- Радован П. ЦВЕТКОВСКИ
ПАНДЕ ПЕТРОВСКИ - ОПСЕРВАЦИИ И ИНВЕНЦИИ
НИЗ АГОЛОТ НА КАРИКАТУРАТА,
АФОРИЗМОТ И ХУМОРЕСКАТА 81
- Александар ИЛИЕВСКИ, Соња ИЛИЕВСКА - ГОЦИРОВА
ЗА НЕКОИ ПЕДАГОШКИ СОГЛЕДУВАЊА
НА ФИЗИЧКАТА КУЛТУРА И ФИЗИЧКОТО
И ЗДРАВСТВЕНОТО ВОСПИТАНИЕ И ОБРАЗОВАНИЕ 99

Јованка ДЕНКОВА

КРИК КОН ОПШТЕСТВЕНАТА СОВЕСТ

102

ИСЧЕКОРУВАЊА

Ивица МАКСИМОСКИ

ЗРАК НА СВЕТЛИНАТА

110

ПРИОПШТУВАЊА

Олга ЛАЛИЌ - КРОВИЦКА

МОЖЕБИ

114

Владимир ЛУКОВ

НЕОЧЕКУВАНО

117

Предраг ЈАШОВИЌ

НЕДОВЕРБА

120

Верица ТРИЧКОВИЌ

ТАНЦ

125

КРИТИЧКИ ПРЕГЛЕД

Лилјана МАКАРИЈОСКА

ЗНАЧАЕН ПРИЛОГ КОН АРОМАНИСТИКАТА

И БАЛКАНСКАТА ЛИНГВИСТИКА

128

Васил ДРВОШАНОВ

ВРВЕН ПРОЛЕТЕРСКИ ПОЕТ

131

Никола АЛТИЕВ

НЕУМИРОТ НА КОРЕНОТ МАКЕДОНСКИ

135

Борис АПОСТОЛОВ

КОЈ Е ОПАСЕН?

140

Вера СТОЈЧЕВСКА - АНТИЌ

ПРЕКРАСНАТА ПРИНЦЕЗА И МАМА

143

Љерка ТОТ НАУМОВА

ЗАЧУВУВАЊЕ НА МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК,

ТРАДИЦИЈА И КУЛТУРА МЕЃУ ИСЕЛЕНИЦИТЕ

147

Вера СТОЈЧЕВСКА - АНТИЌ БИСЕРИ ДУША ШТО ГРЕАТ	150
Борис АПОСТОЛОВ ЖИВОТОТ НА ЕДНА КАРПА	152
Никола АЛТИЕВ ПОТСЕТ НА МИНАТОТО - НАСОКА КОН ИДНИНАТА	157
Јованка ДЕНКОВА ТАЛКАЊАТА НА МАРИЈА ГРКОВА	161
ХРОНИКА	164

Јованка ДЕНКОВА

„ЗАБОРАВЕНИОТ КОЛОСЕК” ОД ГЛИГОР ПОПОВСКИ - КРИК КОН ОПШТЕСТВЕНАТА СОВЕСТ

Романот *Заборавениот колосек* од Глигор Поповски е најеклатантен доказ дека овој автор подеднакво сугестивно може да се приближи до животот на децата во урбана средина, како што покажа и во претходните свои дела, дека тој е писател со извонредни можности, а пред сè - човек кој може да комуницира со сите деца. Тој е човек кој им посветува извонредно внимание на децата и младинците што живеат во сосема различни услови и средини.

Романот *Заборавениот колосек* обработува една мошне актуелна и пред сè болна тема од нашето секојдневно живеење. И претходно Глигор Поповски докажа дека секогаш е во тек со актуелното живеење на нашата младина, но овојпат се чини дека се надмина себеси. Зборувајќи за децата од улица, авторот упатува силен апел не само до луѓето кои се компетентни за таа проблематика, туку и до сите нас - да вложиме максимални напори за интеграција на овие деца што секојдневно ги гледаме по улиците, мостовите и каде ли уште не, во општеството. Тоа се деца заборавени од општеството, надлежните органи, па најчесто и од најблиските. Со романот *Заборавениот колосек*, Глигор Поповски како да се обидува да ја разбуди нашата совест, да им посветиме двојно повеќе внимание и грижа на ваквите деца, кои секојдневното скитање по улиците може да ги завее по грди патишта.

1. Функцииска шема

Распределеноста на јадрата и катализите во романот *Заборавениот колосек* изгледа вака: романот започнува кога Јанко веќе е излезен од дома, значи првата кризна точка (јадро) веќе настапила. Инаку, самиот тој ја кажува причината поради која мајка му го истерала од дома, откако тој испратил писмо на татка си во Германија и го известил за неморалното живеење на својата мајка, па таа реагира како не-мајка: „Проклетнику! Арамијо! Ми го уништи животот! - викаше по мене како бесна кучка. Чесен збор, не можев да ја препознаам мајка си. - Очи да не ти видам, прагот да не ми го пречекориш!”¹ Тогаш судбината на Јанко е неизвесна и не се знае како понатаму ќе се одвива

¹ Цит.дело, стр.17

неговиот животен пат. По двонеделно скитање низ градот, Јанко се враќа дома при што мајка му го пречекува со раширени раце, со зборовите: „ - *Каде си, бре, синко? - ме презрна мајка ми, ме стисна, незадржливо плачејќи и бакнувајќи ми ја косата, челото, образите*”.²

Ова е моментот кога целата кризна ситуација може да се разреши и пак да се постигне хармонична ситуација, но: „...*во нашиот стан, на мојот кревет лежеше тој, Драган. Си ја собрав облеката, им ја треснав вратата и оттогаш не се вратив*”.³

Веднаш потоа, во третата глава, додека Јанко го опфаќа очајот и безнадежноста, пред него се појавува неговиот *спасител* - Макарие Арсов Мавродиев или Мак. Јанко за него дава убав портрет: „*Пред мене стоеше момчак, троа покрупен од мене, поширок во рамењата и веројатно постар. Патики на нозете, развлечени ама сеуште здрави, фармерки со растресени ногавици, дебело палто, ни кусо ни долго, капа која со превртување може да ги заштити ушите од студ, и торба, спортска, од која сиркаше неначната векна*”.⁴ Благодарение на подадената рака на Мак, кој го носи во своето пребивалиште, еден заборавен вагон на ЈДЖ-207, Јанко е тргнат од улицата и опасностите што ги носи таа. Со тоа се надминува првата кризна ситуација и Јанко почнува да живее еден нов, но интересен живот, но Макарие го опоменува дека мора да плаќа кирија, на што Јанко се вчудовидува: „*Само ти уживај, и ако сакаш да останеш тука, мораш да платиш. Што се вели, брат за брат ама сирење за пари. Без парица денес ништо нема, така?*”.⁵ Со ова Макарие го става Јанко во тешка ситуација, и настанува нова кризна точка, зашто постои опасноста дека Јанко може пак да се најде на улица. Самиот Макарие бргу му помага да го разреши проблемот, со тоа што го здружува со момчето Осман, со што и второто кризно јадро е надминато. Јанко го запознаваат со *газда Тодор*, кој има свое нивче каде произведува зеленчук, кој потоа го продава на пазар. Во таа работа секојдневно почнува да му помага Јанко и на тој начин почнува да заработува за себе, па дури и да заштедува пари. Така, Јанко почнува да живее интересен живот. Набргу им се придружува уште еден *станар* во нивното бедно живеалиште. Тоа е чуварот на тој дел од железничката станица, кого Јанко го

² Цит. дело, стр.18

³ Цит. дело, стр.18

⁴ Цит. дело, стр.19

⁵ Цит. дело, стр.25

нарекува *Неговата осаменост* Миладин. И тој, како и тие е фрлен на тој колосек да си ја дочека пензијата, живее сам и деновите ги минува во осаменост, поради што Јанко му го дава ова име: „*Не знам дали во широкиот божји свет постоеја две души какви што бевме јас и Макарие, што подобро можеа да го разберат овој несреќен човек*”.⁶

Заживуваат тие тројцата еден стабилен живот, сè до оној момент кога Макарие добива порака од родниот крај, од стрината, да се врати и да се грижи за имотот, зашто нема кој друг да го наследи. Извесен момент Макарие се двоуми: „- *Не знам за каде сум? Кој пат да го фатам па да излезам на чистина?*”⁷ Но, веднаш потоа, не успевајќи да му одолее на повикот на родниот планински крај, иако токму стрината го истерала оттаму, па тој морал да скита и сам да се издржува, донесува конечно решение. Тој е мошне свесно момче, кое знае дека земјата е она што вреди, а не улицата: „*Овде сè може да ми се случи, а таму сум како камен што никој не може да го помести од лежиштето. И, ако не се вратам, сè ќе пропадне. Ќе се запустити колибата, ќе се сотре стоката, тревшита ќе ги подземат нивите, ливадите... Тој имот таму нема кој да го наследи...*”⁸ Ова е друга кризна точка, иако можеби не со ист интензитет како на почетокот, зашто се поставува прашањето - како понатаму ќе се снаоѓа Јанко? Благодарение на друштвото и грижата на *Неговата осаменост* Миладин, работата со газда Тодор, како и грижата за момченцето кое самиот тој ќе го спаси од улицата - Сашо, Јанко продолжува да живее на заборавениот колосек, во вагонот ЈДЖ-207. Некаде во тие денови и *Неговата осаменост* Миладин веќе го губи тој квалификатив од Јанко, зашто се запознава со Николина, која работи кај пензионираниот доктор Трајко. Познанството меѓу нив настанува благодарение на Јанко, кој ќе го забележи еден ден снеможениот доктор, па ќе го придружува до дома, а таму се запознава со тетка Николина која се грижи за неговиот дом. Таму Јанко ќе ја запознае и неговата внука, негова врсничка која му остава голем впечаток-Невена. Нивниот дом остава голем впечаток врз Јанко: „*Како да влета во свет во кој не постојат сите валканости и грубости што го сочинуваа мојот свет, сите неизвесности во него, и како да се најдов пред старец и девојче кои немаат поим за таа друга, груба страна на*

⁶ Цит. дело, стр.98

⁷ Цит. дело, стр.120

⁸ Цит. дело, стр.120

животот. Воопшто не се вклопував во амбиентот во кој се најдов, се чувствував неудобно, па посакав што побргу да си бегам”.⁹ Иако посакува што побргу да си замине од таму, сепак тоа е неговата потајна желба за хармоничен дом кој го нема. Набргу потоа, ќе уследи и поканата за ручек од доктор Трајко, што кај нив тројцата (Јанко, Миладин, Сашо), ќе предизвика возбуда, но и страв како да се однесуваат. По темелното „дотерување”, одат на ручек во нивниот дом, каде си поминуваат: „Убаво, незаборавно! Ние тројцата од заборавениот колосек најдовме нови пријатели од нормалниот свет... Леле бре, животот може да биде и убав!”¹⁰

Во тој период, во животот на Јанко почнуваат да се случуваат многу работи, така што и самиот тој признава дека не може на сите да им даде доволно место во својот дневник. Одненадеж се појавува неговиот татко, но Јанко кон него се однесува студено. Всушност, Јанко му е многу лут на својот татко затоа што навреме не се вратил од Германија, кога тој го предупредил за неморалното живеење на својата мајка, па затоа сега со толкава силина и решителност, дури двапати го негира татковството. Сепак, оваа средба остава трага врз него. Набргу, до тој степен се зацврстува врската меѓу тетка Николина и *Неговата осаменост* Миладин, што тие решаваат да живеат заедно, па дури и Осман, иако млад се оженува, а милиционерот Јоцо или како што Јанко го нарекува *Семокното око* доаѓа со вест дека набргу ќе ги рушат вагоните, поради што кај Јанко се раѓа некоја тага и потиштеност, заради неговата неизвесна судбина, па во тие мигови мисли на Макарие: „Ноква би ми било многу полесно да е со мене Макарие. Тој има волшебна моќ да ја запретува тагата и да ја пронаоѓа светлинката што го покажува излезот од темницата”.¹¹

Набргу потоа, Јанко и Сашо се преселуваат кај газда Годор, кој уште порано тоа им го спомнал, но тој се разболува и завршува во болница. Овде Јанко го завршува своето раскажување, а особено тешко му паѓа разделбата со вагонот: „Готово е. Завршува нашиот живот на заборавениот колосек. Тажна е разделбата со тој рѓосан старец, што не чуваше на суво, на топло, на чисто, на заветно, на безбедно. Не чуваше од пролетта, па еве, до крај на летото”.¹²

⁹ Цит. дело, стр. 149-150

¹⁰ Цит. дело, стр.177

¹¹ Цит. дело, стр. 189

¹² Цит. дело, стр. 197

Завршува дневникот на Јанко, завршува неговата летна преживеалица, неговото сурово соочување со животот. Понатаму, самиот автор ја продолжува и завршува потрагата и приказната за Јанко. Оди на вагонот, но таму сè е срушено и изменето, па затоа оди на пазарчето и го наоѓа газда Тодор. Од него дознава дека Јанко, сепак, по разговорот со него, решил да замине со своите во странство, па тој, пројавувајќи загриженост за него, му посакува сè најубаво: „А јас што да речам, нека му е со среќа во големиот свет, мед и млеко да му тече во животот и нека им биде радост и среќа на татко му и мајка му. Белки е застанат на здрава земја, личниот тој ?”¹³

2. Актантна шема

За да се определи актантната шема на романот *Заборавениот колосек*, најпрвин ќе се осврнеме на кажувањето на Цветан Тодоров¹⁴ дека еден идеален расказ започнува со стабилна ситуација која се нарушува од некоја сила. Со тоа настанува состојба на нерамнотежа. По дејство на сила, насочена во обратен правец, се воспоставува втора рамнотежа која е доста слична на првата, но двете никогаш не се идентични. Оттука, Тодоров издвојува два вида епизоди: такви кои опишуваат состојба (на рамнотежа или нерамнотежа) и такви што опишуваат премин од една во друга состојба. Првите ги нарекува - атрибутивни, а вторите - пропозиции.

Како актант-субјект во романот *Заборавениот колосек* слободно може да се определи Јанко Ролески, бидејќи тој, пишувајќи го својот дневник, всушност раскажува за својот живот и своето семејство и сè она што довело до негово привремено распаѓање. Актантот-субјект од делото ќе се стреми (ќе копнее) кон постигнување на рамнотежна ситуација, но паралелно со тоа ќе ја опишува и нерамнотежната состојба во која притоа се нашол. Самиот кажува дека има шеснаесет години, благодарение на што можеме да го определиме времето на одвивањето на дејството во романот - 1984 година. Местото на одвивање на дејството е Скопје, што може да се определи според топонимите кои се карактеристични само за овој град: пазарчето Буњаковец, Треска, Лепенец, Водно, значи топоними по кои се препознава местото. Овде се дава и потеклото на родителите- мајката е од Егејска Македонија, а таткото од Источна

¹³ Цит. дело, стр.209

¹⁴ Цветан Тодоров, *Поетика*, Детска радост, Скопје, 1998, стр.115

Македонија. Јанко многу децидно го опишува сè она што довело до бурни настани во неговото семејство: таткото без постојана работа, со изобилно трошење кога имале пари, и распродавање на купените нешта кога парите ќе завршеле. Секојдневниот несигурен живот ќе го натера неговиот татко да замине во Германија, а за тоа време нивната куќа почнуваат да ја посетуваат *пријатели* на татко му, за што како што се кажа претходно Јанко ќе му напише писмо на татка си што ќе доведе до конфликт меѓу Јанко и мајка му, по што тој си заминува од дома, на улица. Решава да се осами и да се оттргне од таквиот дом. Останува буквално на улица, каде се запознава со необични луѓе, со нивните судбини и начин на живот и што е уште поважно, самиот почнува да работи, да заработува и да се издржува. Јанко е актант (недеградиран јунак), кој во судир со реалноста, со неморалниот живот на мајка си и отсуството на татка си (значи - деградиран свет), бега од дома за да го пронајде тоа по што копнее, дом - на улицата. Таму ќе пронајде луѓе кои, иако до вчера не ги познавал, се грижат за него и тоа му годи. На улицата ќе осознае дека има многу несреќни луѓе на овој свет. Во тие мигови тој се запознава со Мак (Макарие Арсов Мавродиев), кој му подава рака и го тргнува од улицата. Овој лик има големо значење за Јанко, зашто на некој начин е негов спасител и овде делува како лик-помошник. Тој не само што физички му подава рака на Јанко, туку и фигуративно, зашто ќе го натера Јанко да работи, да биде активен, а со тоа да заборава на домашните проблеми. Инаку, самиот Макарие има многу чудна, но длабоко вистинита животна филозофија, која на почетокот му пречи на Јанко, но потоа ја сфаќа нејзината вредност. Макарие му дава многу корисни совети на Јанко: „Ако имаш раце и памет, ќе имаш и пари. Но, парите не идат сами, по нив треба да трчаиш. Има една нашинска, која вели: Бог дава, ама во кошара не накарува!“ (21) и др. Поради ваквите совети Јанко го почитува Макарие, му се восхитува, па по негов пример почнува и да штеди пари, а за Макарие тој размислува вака: „Овој далеку ќе дотера, - си помислив. - Ништо не остава непредвидено. Богам, ќе излезе од него некој Оназис!“ (35). Благодарение на трудољубивоста и штедливоста на Макарие, и Јанко, по негов пример, почнува да печали и заштедува: „Секој ден одвојував настрана, секој ден чувствував како под пазувата ми се здебелува снопчето банкноти“ (93) (потцртаното-мое, Ј.Д.). Почнува да живее спокојно и да се прехранува со спечаленото од свои раце: „Се накрвавме царски. Наше јадење, од никого немолено, од никого

неподарено, од наши раце, од наша пот!”(40)(потцртаното-мое, Ј.Д.) Во името на Макарие се крие голема симболика, и влијание од христијанската идеологија, зашто и *овој* Макарие (кој носи исто име како и светецот) му помага на Јанко, не само со тоа што го зема под свој покрив, туку и со тоа што морално влијае врз него, како што обично влијаат светците. Како што кажува и самиот Јанко, подадената рака на Макарие има не само физичко, туку и фигуративно значење: *„Многупати потоа често размислував за таа подадена рака и воопшто за конкретното, а и поширокото значење на изразот „подадена рака”(19).* Погрешно е да се помисли дека Јанко го заборавил своето семејство, зашто мошне често тој чувствува носталгија и копнеж по родителскиот дом. Во еден момент несвесно се упатува кон својата зграда: *„Пријатно ми беше да го вдишувам тој мирис, зашто ме потсетуваше на мирен живот, на домашна атмосфера”(87).* Кога ќе види дека неговата мајка (повторно!) има машко друштво во станот и дека ништо не се променило, реагира вака: *„Тежината во градите ми нараснуваше до неподносливост...Станав, побарав околу клупата камен, избрав едно сенчесто место, поблизу до зградата и замавнав по осветлениот прозорец....Срцето ми буваше, целиот треперев. Никогаи во животот не сум бил таков”(90).* Иако е свесен дека тоа што го прави не е во ред, сепак Јанко не може да одолее на револтот во неговото срце: *„Тешко ми беше, претешко. Како цело Водно да се беше навалило на мене...Ја мразев, не сакав да ја видам, се чувствував навреден и понижен. Мислев дека на пазарот нема понесреќно, поотфрлено суштество од мене”(106).*

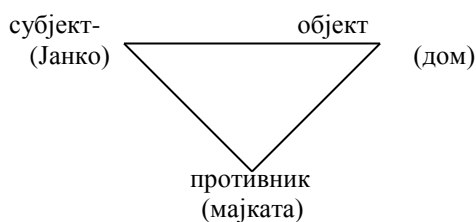
Тоа чувство е засилено и од недовербата на луѓето од околината кон него и таквите деца како него, кои секојдневно се среќаваат по улиците. Особено го навредува недовербата на една бабичка на станицата на која тој сака да ѝ помогне со торбите: *„- Не, не! - кресна бабичката, истргнувајќи ми ги торбата и куферот од рацете. Просто ме изненади со каква сила ми ги истрга. Уште повеќе ме изненади нејзината постапка. Сигурно помислила дека сакам да ѝ ги украдам. А можеби и има право, можеби изгледам како крадец. Се оддалечив, си признавам, тажен и навреден”.*(87); *Немаше ден да не ги почувствуваме презирните и потценувачки погледи на луѓето со кои се среќававме...”*(125).

Врз основа на претходно кажаново, а применето врз гореспоменатото дело, може да се каже дека наративната вредност кон која ќе се стреми, ќе ја посакува (или ќе сака да ја сочува) субјектот-Јанко е дом, стабилно семејство.

Тој е недеградиран јунак, кој живее во деградиран свет и затоа ќе трага по некоја автентична вредност надвор од себе. Затоа актант- **објект** е токму тој посакуван дом. Таа наративна вредност субјектот ја поседувал, но со заминувањето на татко му за Германија, мајка му почнала да живее неморален живот, со што била загрозувана егзистенцијата на семејството. Чувствувајќи се загрозен, а сакајќи да го сочува семејството и неговиот углед, Јанко ќе му напише писмо на татка си во кое му раскажува сè. Значи, како актант-**испраќач** е една психолошко-морална категорија, односно стравот од распаѓањето на семејството, како и рушењето на неговиот углед. За да се определи кој актант е во актантната позиција **примач**, треба да се постави прашањето: *кој би имал најголема корист од тоа субјектот да ја оствари (или зачува посакуваната наративна вредност?)*. Одговорот на прашањето е: самиот субјект-Јанко и неговото семејство. На тоа писмо, Јанко му ја доделува улогата на **помошник**, односно трансфер на барањето за помош, упатено до помошникот. Помошта (интервенцијата од помошникот-таткото) изостанува и субјектот-Јанко е истеран од дома од мајка му. Со таа функција, неговата мајка се јавува во актантната позиција - **противник**. Сите овие актанти не функционираат истовремено.

Оттука, може да се определат три етапи за кои може да се проектира актантен триаголник.

За првата етапа која завршува со излегувањето на субјектот од домот, актантниот триаголник изгледа вака:

По излегувањето на субјектот од домот, тој сеуште ја посакува истата наративна вредност, но револтиран од неморалноста на мајка му и игнорантниот однос на татко му, ќе се насели на улицата. Од таму ќе го отстранат Макарие и останатите, нови познаници: Осман, газда Тодор, кои функционираат како **помошници**. Доаѓа до модификација (трансформација) и на објектот. Имено, во недостиг на посакуваната наративна вредност (дом), Јанко се вселува во заборавениот вагон на заборавениот колосек на железничката станица.

Неговиот впечаток за изгледот на вагонот е убав, па затоа и описот на изгледот на вагонот е многу блиску до описот на еден скромен, но пристоеен дом. Всушност, овој вагон сега функционира како замена, супститут на оригиналниот објект (привремен објект). Со тоа доаѓа до промена на актантниот триаголник:

На крајот од романот *Заборавениот колосек* настапува третата етапа, во која доаѓа до промена на објектот, со што тој се враќа во првобитната позиција. Значи, веќе не се работи за супститут (замена-вагонот) за вистинскиот објект (дом), туку со враќањето на татко му на Јанко од странство, настанува обединување на семејството и средување на нарушените состојби (односи), по што се добива ваква проекција на актантниот триаголник:

Свесен е за својата неизвесна судбина, доколку не ги сретнел Макарие, Осман и газда Тодор: „...Чудно е колку еден несреќник може да му помогне на друг и што само несреќник може да разбере и да сфати друг несреќник, па да го поткрени, да го поткрене ако потклезнал”(73).

Има нешто заедничко за сите овие ликови, нешто што ги обединува сите жители на заборавениот колосек. Или, кажано со зборовите на Јанко: „Сепак, и вака отфрлени и заборавени, поседувавме и нешто што не крпеше и одржуваше. Тоа вредно, ако може така да се рече, беше нашиот инает. Никој од нас не сакаше да се предаде, да моли, да коленичи, да се понижува. Инает ли, гордост ли, не знам. А можеби поважна од тој наш инает ни беше слободата. Никому ништо не му должевме, кон никого немавме никаква обврска, имавме свое време, своја волја, па иако бедно и со грижи, деновите си ги редевме според нашите желби и можности”(116). Заборавениот колосек всушност е огромна

метафора за животот во кој, исто така, многу луѓе се заборавени, обесправени, исмејувани. Тоа го потврдуваат зборовите на Јанко: „ *Сé околу нас е на слеп колосек. И вистински и преносно, - реков. - Оттука ниеден пат не води никаде, - додадов, изразувајќи ја на тој начин нашата положба*”(81).